

Sygnatura akt VI Ka 852/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 listopada 2015 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Agata Gawron-Sambura

Protokolant Aleksandra Studniarz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r.

przy udziale Marka Dutkowskiego

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

sprawy **P. S. ur. (...) w G.,**

syna P. i Z.

oskarżonego z art. 157§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 5 czerwca 2015 r. sygnatura akt IX K 965/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk. art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce czynu przypisanego oskarżonemu P. S. w punkcie 1 uznaje oskarżonego za winnego tego, że w dniu 7 lutego 2013 r. w G. przy ul. (...) poprzez uderzenie ręką w twarz i popchnięcie spowodował u M. D. (2) uszkodzenie ciała, w wyniku czego doznał on obrażeń ciała w postaci rany tłuczonej w okolicy ciemieniowej prawej i stłuczenia nosa, a które to obrażenia spowodowały u niego naruszenie czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni, kwalifikując ten czyn jako występki z art. 157 § 2 kk i za to na podstawie art. 157 § 2 kk wymierza mu karę 1 (jednego) miesiąca ograniczenia wolności, zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. C. kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 96,60 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. zwalnia oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając wydatkami Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 852/15

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 5 czerwca 2015r., sygn. akt IX K 965/13 apelację na korzyść oskarżonego P. S. wywiódł jego obrońca z urzędu, który zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonego zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, skutkujący dokonaniem błędnej kwalifikacji prawnokarnej czynu zarzucanego aktem oskarżenia i przyjęcie odpowiedzialności oskarżonego za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k., a nadto na wypadek nie uwzględnienia tego zarzutu, z ostrożności procesowej, obrońca zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania, a to art. 410 k.p.k. poprzez nie poddanie kompleksowej ocenie dowodów wskazujących na sprawczą rolę pokrzywdzonego w zdarzeniu objętym aktem oskarżenia, a także pobudek działania oskarżonego, co doprowadziło do orzeczenia kary rażąco niewspółmiernie surowej, poprzez niedostateczne uwzględnienie okoliczności, o których mowa w art. 53 k.k.;

- obrazę prawa materialnego, a to art. 66 k.k. poprzez nieskorzystanie wobec oskarżonego z instytucji warunkowego umorzenia postępowania.

Wskazując na powyższe, obrońca w pierwszej kolejności wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu z art. 158 § 1 k.k., zaś w przypadku nieuwzględnienia powyższego o warunkowe umorzenie postępowania, przy przyjęciu popełnienia czynu zarzucanego oskarżonemu aktem oskarżenia.

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się o tyle skuteczna, o ile doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie prawidłowego wskazania czynu, jakiego dopuścił się oskarżony P. S. i jego kwalifikacji prawnej, co ostatecznie spowodowało także zmianę kwestionowanego orzeczenia w odniesieniu do karnoprawnych konsekwencji popełnionego przez niego czynu.

Rację ma skarżący twierdząc, że Sąd I instancji rozstrzygając przedmiotową sprawę wyszedł poza granicę aktu oskarżenia, gdyż zaskarżony wyrok poza rozstrzygnięciem w przedmiocie zarzutu pierwotnie postawionemu oskarżonemu w akcie prokuratorskim, obejmuje także inne jeszcze zachowanie oskarżonego, co do którego brak było skargi uprawnionego oskarżyciela.

Na wstępie podkreślić należy, że akt oskarżenia, jako skarga zasadnicza, nie tylko inicjuje postępowanie sądowe, ale także określa jego ramy, co ściśle łączy się z problematyką tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego sprawcy. Ramy tych nie wyznacza jednak przyjęty w akcie oskarżenia opis czynu zarzucanego oskarżonemu, ani też wskazana tam kwalifikacja prawna. Granice oskarżenia wyznacza bowiem zdarzenie historyczne, na którym zasadza się oskarżenie. Istotna jest zatem tożsamość czynu wyznaczona faktycznymi ramami tegoż zdarzenia (post. SN z 19 .10. 2010.r. , sygn. akt IIIK 97/10).

O tym, czy sąd orzekł w wyroku w granicach oskarżenia, decyduje tożsamość zdarzenia historycznego zarzucanego w skardze i przypisanego w wyroku. Znaczenie określenia „zdarzenie historyczne” obejmuje opisane w skardze zdarzenie faktyczne. Zaznaczyć należy, że wyjście poza ramy oskarżenia może nastąpić wtedy, gdy w grę wchodzi przyjęcie - oprócz znamion czynu zarzucanego w akcie oskarżenia - ponadto innych zdarzeń lub znamion czynu w stosunku do czynu (rozszerzenie jego zakresu) albo zastąpienie go zupełnie innymi znamionami.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy wyszedł poza granice oskarżenia, orzekając poza jego podstawą faktyczną.

Sąd Rejonowy, po uprzednim uprzedzeniu stron, w trybie art. 399 § 1 k.p.k. o możliwości przyjęcia innej kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu przypisał P. S. czyn polegający na wzięciu udziału w pobiciu pokrzywdzonego M. D. (2), tj. występkiem z art. 158 § 1 k.k.

Tymczasem zgodnie z art. 399§ 1 k.p.k. zmiana kwalifikacji prawnej czynu według innego przepisu może nastąpić jedynie w granicach oskarżenia. Dopuszczalne jest zatem inne określenie czynu i przyjęcie innej niż w zarzucie kwalifikacji prawnej nowo przypisanego czynu, jednakże nowo opisany czyn musi mieścić się w granicach wyznaczonych wyłącznie przez takie zdarzenie faktyczne, jakie oskarżyciel ujął w opisie zarzucanego oskarżonemu czynu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, zauważyć należy, że w akcie oskarżenia prokurator określił granice oskarżenia poprzez zarzucenie oskarżonemu zachowania rozgrywającego się na tzw. górnym parterze, a polegającego na uderzeniu pokrzywdzonego M. D. (2) w twarz i popchnięciu go na futrynę drzwi, efektem czego było spowodowanie u pokrzywdzonego określonych obrażeń ciała poniżej 7 dni. To i tylko to zdarzenie objęte było aktem oskarżenia. Granicami oskarżenia nie zostało natomiast objęte wcześniejsze zachowanie oskarżonego, czyli uprzedni wycinek rzeczywistości (inny fakt główny) polegający na wzięciu przez oskarżonego - wespół z innymi ustalonymi osobami - udziału w pobiciu tego pokrzywdzonego poprzez bicie go pięściami i kopanie po całym ciele, do którego doszło na tzw. dolnym parterze. To zdarzenie nie wiedzieć czemu nie znalazło odzwierciedlenia w akcie oskarżenia – prokurator nie był zainteresowany złożeniem skargi w tym zakresie.

Zatem w sytuacji gdy oskarżonemu zarzucono popełnienie tylko przestępstwa spowodowania obrażeń ciała naruszających prawidłowe funkcjonowanie narządów ciała pokrzywdzonego na okres nieprzekraczający 7 dni, to wcześniejsze podjęte przez niego działanie, polegające na biciu pokrzywdzonego na przemian z innymi osobami, ewidentnie wykraczało poza ramy aktu oskarżenia, wyznaczające przedmiot procesu. Porównanie zaprezentowanych wyżej okoliczności, dowodzi, że nie została zachowana tożsamość czynu zarzucanego oskarżonemu P. S. w akcie oskarżenia z art. 157 § 2 k.k. i przypisanego mu w zaskarżonym wyroku z art. 158 § 1 k.k. Dlatego Sąd Rejonowy nie był uprawniony do rozbudowania opisu czynu przypisanego oskarżonemu o elementy wcześniejszego zdarzenia nieobjętego skargą prokuratorską. Zachowanie zarzucane w akcie oskarżenia nie wyczerpało dyspozycji art. 158 § 1 k.k., gdyż w tym przypadku działający w pojedynkę sprawca poprzez uderzenie pokrzywdzonego i pchnięcie go na framugę drzwi, doprowadził do powstania u niego ściśle określonych obrażeń ciała, wywołujących rozstrój jego zdrowia na okres nieprzekraczający 7 dni.

W tej sytuacji, skoro Sąd Rejonowy rozpoznając przedmiotową sprawę wyszedł poza granice aktu oskarżenia o dodatkowe zachowanie nim nieobjęte, to Sąd II instancji podzielać zasadność podniesionego w tym zakresie przez obrońcę zarzutu, dokonał stosownej zmiany zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce przypisanego oskarżonemu czynu uznał P. S. za winnego popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 157 § 2 k.k. o opisie zaczerpniętym z aktu oskarżenia i za to wymierzył mu odpowiednią karę, niższą od poprzedniej z racji tego, że występkiem ten charakteryzuje zdecydowanie mniejsza społeczna szkodliwość czynu w porównaniu z zachowaniem, jakie zostało przypisane oskarżonemu w zaskarżonym wyroku. Do poczynienia takiej zmiany Sąd Okręgowy był w pełni uprawniony jako że w ramach przypisanego oskarżonemu w pkt 1 zaskarżonego wyroku przestępstwa pobicia mieściło się także i zachowanie objęte ramami prokuratorskiego aktu oskarżenia.

Kara jednego miesiąca ograniczenia wolności, w postaci zobowiązania oskarżonego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, zdaniem Sądu II instancji jest adekwatna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, i jako taka pozbawiona jest cech nadmiernej surowości. W ocenie Sądu II instancji sankcja ta należyście uwzględnia całokształt okoliczności przedmiotowych i podmiotowych niniejszej sprawy, a także w pełni uwzględnia dyrektywy określone w art. 53 k.k., w szczególności jej cel wychowawczy, jaki kara ta ma osiągnąć w stosunku do młodocianego oskarżonego.

W apelacji obrońcy oskarżonego zawarty jest wniosek o znaczne złagodzenie orzeczonej wobec oskarżonego kary.

Wniosek nie zasługuje jednak na uwzględnienie, a przedstawione przez skarżącego argumenty nie są przekonujące. Całkowicie bezpodstawnie domaga się też apelujący zastosowania wobec oskarżonego instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Nadzwyczajne złagodzenie kary jest czymś wyjątkowym, szczególnie muszą być więc okoliczności jakimi musi wykazać się sprawca, aby z takiego złagodzenia kary skorzystał. Tymczasem w ocenie Sądu II instancji brak jest po jego stronie okoliczności, które umożliwiłyby zastosowanie tego dobrodziejstwa na podstawie art. 60 § 1 bądź 60 § 2 k.k.

Agresywnego zachowania oskarżonego nie usprawiedliwia bynajmniej prowokacyjne zachowanie pokrzywdzonego. Przestępstwa tego, oskarżony dopuścił się w miejscu publicznym, w szkole, na oczach innych uczniów. Oskarżony bez jakiegokolwiek refleksji sięgnął po przemoc w stosunku do swojego kolegi, w sytuacji gdy ten zaczął go wyłącznie

słownie. Jego zachowanie doprowadziło do powstania konkretnych obrażeń u pokrzywdzonego. Przy tak znacznej przewadze nagromadzonych po stronie oskarżonego okoliczności obciążających nie jest celowe łagodniejsze jego potraktowanie.

Z kolei udokumentowana informacja z Krajowego Rejestru Karnego o karalności oskarżonego za występki z art. 157 § 1 k.k. wykluczała możliwość skorzystania wobec niego z dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania.

Reasumując, poza niuansami związanymi z czynem przypisanym w pkt 1 zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o rzetelnie i wszechstronnie oceniony materiał dowodowy. Każdy istotny dowód został poddany analizie i oceniony w kontekście innych, powiązanych z nim dowodów. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd meriti jest obiektywna, prawidłowa, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, oparta o całokształt ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego i jako taka korzysta z ochrony jaką daje art. 7 k.p.k.

Z tych względów z mocy art. 437 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze i opłatach orzeczono na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych z późn. zm..

O wynagrodzeniu za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 4 i § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.